

Chytrá města a inteligentní doprava Maroko a Egypt

Stav, perspektivy a obchodní příležitosti

Od
Šárka Waisová a Ladislav Cabada
Západočeská univerzita v Plzni

Pro
Odbor ekonomické diplomacie, MZV ČR

červenec 2022

Realizováno v rámci grantu Technologické agentury ČR
Projekt č. TL03000150 „Zvyšování konkurenční výhody vnějších
ekonomických vztahů ČR: využití kombinace regionálně-sektorového
přístupu“ (KOVYVEV ČR)

Obsah

Seznam zkratk	3
Shrnutí a hlavní výsledky analýzy	4
Úvod	8
1. Maroko	11
1.1 Ekonomická a socio-demografická charakteristika	12
1.2 Urbanizace a současné problémy marockých měst	14
1.3 Urbánní politika	15
1.4 Současné trendy a investiční a obchodní příležitosti	17
1.5 Vstup na trh	21
2. Egypt	24
2.1 Ekonomická a socio-demografická charakteristika	24
2.2 Urbanizace a současné problémy egyptských měst	26
2.3 Urbánní politika	28
2.4 Současné trendy a investiční a obchodní příležitosti	29
2.5 Vstup na trh	32
3. Obchodní události	35
Použité zdroje	36

Seznam zkratek

ECOWAS	Hospodářské společenství západoafrických států
EIB	Evropská investiční banka
EU	Evropská unie
FDI	Přímé zahraniční investice
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IoT	Internet věcí
ISO	Mezinárodní organizace pro standardizaci
ITC	International Trade Center
NAC	Nové administrativní centrum, Egypt
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
PPP	Public Private Partnership
USD	Americký dolar
WBG	Skupina Světové banky
WTO	Světová obchodní organizace

Pozn. Chytrá města (*smart cities*) jsou definována různě. Zjednodušeně lze říci, že chytré město je město, které využívá informační a komunikační technologie s cílem posílit svoji (včetně svých služeb) udržitelnost, efektivitu a účinnost. V této analýze bereme v úvahu definici a indikátory Mezinárodní organizace pro standardizaci. Podle ISO 37101¹ zahrnuje chytré město použití chytrých řešení² v následujících sektorech: ekonomická aktivita, odpočinek, vzdělání, bezpečnost, energetika, bytový fond, životní prostředí, zpracování odpadu, finance, doprava, integrovaný záchranný systém, telekomunikace a inovace, vládnutí, zdravotní systém, urbánní plánování, dodávky vody a zpracování odpadních vod.

---

¹ Systém řízení pro udržitelný rozvoj 2016/2022 (www.iso.org/standard/61885.html).

² Mobilní telefony, digitální platformy, IoT, big data, cognitive computing, 3D tisk, autonomní vozidla, drony, roboti, open data.

Shrnutí a hlavní výsledky analýzy

Nárůst počtu obyvatel kombinovaný s rostoucí urbanizací, zlepšováním životní úrovně, digitalizací ekonomiky i sociálního života a rostoucí střední třídou podněcuje v afrických zemích snahu budovat chytrá města a zavádět chytrá řešení do stávajících měst včetně výstavby nové infrastruktury či bytového fondu (OECD 2022). Někteří pozorovatelé uvádějí, že snaha afrických vlád implementovat koncept chytrých měst nesouvisí jen s výše uvedenými procesy, ale i se snahou vládců, „poučených“ událostmi Arabského jara, lépe kontrolovat společenské a ekonomické procesy v zemi. Ať už je motivace afrických politiků a představitelů veřejné správy jakákoliv, nic to nemění na tom, že mnohé africké země rozvíjejí plány a budují obrovské projekty chytrých měst. K pionýrům výstavby chytrých měst v Africe, navíc s velkorysími a progresivními plány, patří Maroko a Egypt. V obou zemích roste legální i nelegální městská výstavba a vznikají souměstí přesahující 10 milionů obyvatel (Mapa 1). Těmto zemím a stavu, perspektivám a obchodním příležitostem v oblasti výstavby chytrých měst bude věnovat pozornost tato analýza.

Egypt i Maroko budují města či čtvrti na zelené louce, nebo zavádějí chytrá řešení do stávajících městských aglomerací. S cílem budovat chytrá města a chytrá řešení vznikají nové egyptské i marocké start-upy, egyptská a marocká města uzavírají partnerství s americkými či evropskými firmami a univerzitami a představitelé Egypta i Maroka se účastní nejrůznějších konferencí a platforem s cílem získat mezinárodní finanční podporu pro budování chytrých měst. Půjčky Maroku i Egyptu zatím poskytly Světová banka,³ OECD,⁴ Evropská investiční banka⁵ a Čína. Granty pak např. francouzská či německá rozvojová agentura. Příležitosti v obou zemích generují budování chytrých měst a čtvrtí na zelené louce, možnost zavádět nejnovější technologie bez omezení, podnikavost místní populace, dynamicky rostoucí konektivita na úrovni jedinců, firem i úřadů a pozitivní

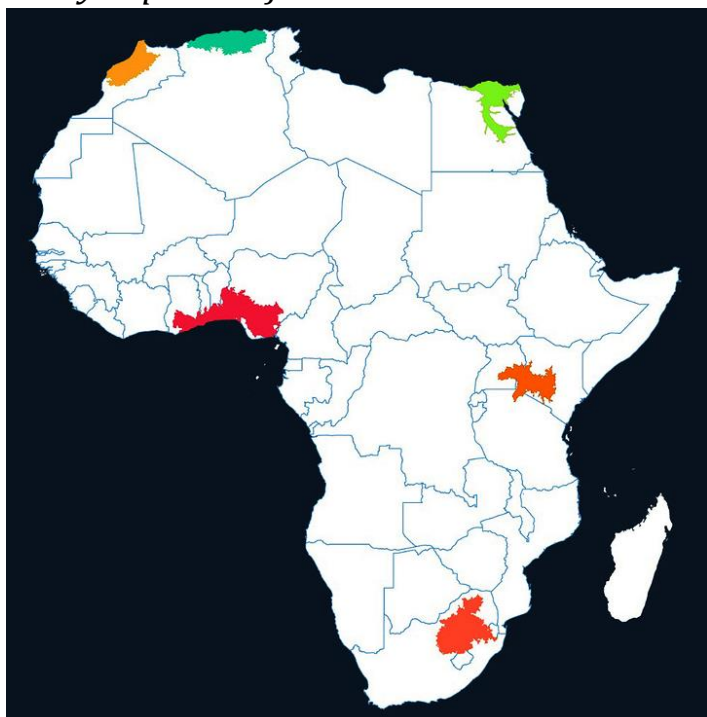
³ African cities. Open doors to the world (documents1.worldbank.org/curated/en/854221490781543956/pdf/113851-PUB-PUBLIC-PUBDATE-2-9-2017.pdf).

⁴ Srovnej např. projekt OECD The Economic power of Africa's cities (www.oecd.org/africa-urbanisation/) dále např. projekt Africapolis (africapolis.org/en).

⁵ EIB a Maroko (www.eib.org/en/projects/regions/med/morocco/index.htm), dále také African Business (african.business/2021/06/technology-information/eib-and-world-bank-to-help-african-cities-unlock-green-funding/).

vztah místních vlád a lokálních správ i využití ICT v procesu vládnutí a urbánní výstavby.

Mapa 1: Africká souměstí s více než 10 miliony obyvatel, kde vzdálenost mezi městy nepřesahuje 250 km

Zdroj: OECD 2022

Ekonomická situace v obou zemích je odlišná. Zatímco marocká ekonomika se v průběhu pandemie COVID výrazně zpomalila, v Egyptě byl ekonomický pokles minimální (Tabulka 2). Odlišná je i situace politická. Zatímco Maroko, i když politicky mírně přitvrdilo, je stále spíše demokratické, v Egyptě roste síla autokratického režimu prezidenta Sísího a armáda v čele s prezidentem získávají krok za krokem větší vliv, a to jak politický, tak ekonomický.

Maroko má 35,6 milionu obyvatel a počet obyvatel roste; nejhustěji osídlený je severozápad a pobřeží. Města na severu země jako Rabat, Casablanca či Tanger mají jihoevropský charakter, v jižních částech země a zejména na okupované Západní Sahaře jsou pak infrastruktura, sídla i životní styl obyvatel podobné subsaharské Africe. O chytrá řešení mají v marockém případě zájem především větší města, konkrétně pak městská správa. Největší počet poptávek přichází z Casablancy a Rabatu.

Ekonomicky je Maroko země s nižšími středními příjmy. Maroko ekonomicky těží z dobré historické vazby na Francii a z teritoriální blízkosti Španělska, s nímž ho spojuje několik infrastrukturních a energetických projektů. Hlavními hybnými silami ekonomického růstu jsou obchod a turistika.

Egypt má více než 90 milionů obyvatel a počet obyvatel roste rychleji, než v mnoha afrických zemích; nejhustěji osídlená je delta Nilu a pobřeží Středozemního moře. Další města se nacházejí podél řeky Nil, zbytek země je obydlený řídce. Poptávka po chytrých řešení pochází v případě Egypta zejména z úrovně státu. Stát se v rámci tzv. projektů národního významu zavázal vybudovat několik desítek nových chytrých měst na zelené louce. Tato výstavba je řízena vládou, konkrétně Ministerstvem bydlení. Největším egyptským projektem je výstavba nového hlavního města. Vedle tohoto projektu však vznikají další nová chytrá města i nové čtvrti v sousedství starých měst. Egyptská výstavba je mnohem progresivnější a ambicióznější než projekty vznikající v Maroku. Ekonomicky je Egypt zemí s nižšími středními příjmy. Ekonomicky těží z poplatků za provoz Suezského kanálu. Země je navíc obchodní spojnici mezi Evropou, Arabským poloostrovem a Asií. Hlavními hybnými silami ekonomického růstu jsou obchod a turistika. Významně roste sektor stavebnictví a ICT.

Pro hodnocení plánů a realizace chytrých měst využijeme deset parametrů, které vyvinula firma Deloitte (2014) (Tabulka 1). Naplňování těchto deseti podmínek chápe Deloitte jako předpoklad úspěšného vzniku a fungování chytrých měst.

Tabulka 1: Hodnocení plánů a realizace chytrých měst v Maroku a Egyptě

	Parametr	Maroko	Egypt
1	Existence jasné vize	Ano, na úrovni některých měst	Ano, na úrovni státu i na úrovni měst, výstavba nových měst je řízena vládou
2	Fungující PPP	Zaveden v roce 2015, zákonem upraven v roce 2018 a 2020	Zaveden v roce 2007, zatím minimum zkušeností
3	Integrovaná organizace města	Některá města ano	Ano, nová města a jejich výstavba řízeny státem
4	Účinná chytrá městská ICT platforma	Zatím bez zkušenosti	U nových měst jsou

			předvídána jako pilíř fungování
5	Silné zapojení občanů	Omezené politickými i socio-ekonomickými podmínkami	Omezené politickými i socio-ekonomickými podmínkami
6	Vnímání technologií jako zprostředkovatele	Ano, v některých městech	Ano, spíše než zprostředkovatele jako nástroje kontroly a ekonomické prosperity
7	Existence systému řízení rizik	Minimálně	Stát avizuje, že ano, neexistuje evidence
8	Sociální inkluze	Obvykle neřešena, nová města jsou budována pro střední třídu	Stát deklaruje, že ano, evidence zatím minimální, stát deklaruje budování sociálního bydlení
9	Schopnost přenést pilotní projekty do standartního fungování města a práce municipality	Zatím minimální zkušenosti	Spíše ano, řízeno centrálně státem
10	Příznivé právní prostředí	Ano, na úrovni státu i většiny municipalit	Ano, na úrovni státu, omezeno slabou vymahatelností práva

Zdroj: Autoři na základě použité literatury

Úvod

Tato zpráva věnuje pozornost investičním a obchodním příležitostem při budování chytrých měst, zejména systému inteligentní dopravy, v Maroku a Egyptě.⁶

Maroko i Egypt patří populačně i rozlohou ke středně velkým státům, ekonomicky jsou klasifikované jako státy s nižšími středními příjmy (*lower-middle-income countries*). Ekonomická situace obou zemí se v posledních desetiletích zlepšuje, a to díky strukturálním reformám, které obě země podstupují, a díky půjčkám od mezinárodních finančních institucí. V hloubce a rozsahu reforem se však liší. To se projevilo v době pandemie COVID. Maroko zasáhla nebývale hluboce, Egypt sice zaznamenal pokles HDP, ale výrazně nižší než Maroko a ostatní země regionu. Obě země se nacházejí v severní Africe a mají přístup k moři. Maroko i Egypt mají koloniální minulost – Egypt byl britskou kolonií, Maroko kolonií francouzskou. Zatímco Maroko udržuje s Francií stále nadstandartní politické i ekonomické vztahy, vztahy Egypta s Británií jsou již delší dobu chladné. Obě země udržují intenzivní vztahy se zeměmi EU, zejména se státy Středomoří. Maroko a Egypt však také hledají partnery na Arabském poloostrově a poohlízejí se i po spolupráci s Čínou, zejména by se rády zapojily do čínské iniciativy *Belt and Road*.

V Maroku i Egyptě roste počet obyvatel (Tabulka 2); zdrojem růstu je vysoká porodnost, prodlužující se délka dožití a migranti přicházející zejména ze zemí subsaharské Afriky. V obou zemích současně probíhá postupná modernizace, mění se socio-ekonomická struktura a životní cyklus obyvatel, což mj. přispívá k intenzivní urbanizaci. Marocká a egyptská města však zaostávají v rozvoji příslušné infrastruktury, služeb i bytového fondu. Noví obyvatelé měst bydlí ve slumech a bytů se nedostává ani střední třídě. To je zapříčiněno kombinací několika faktorů: špatné urbánní politiky, nedostatku finančních zdrojů na úrovni municipalit a příliš rychlého přílivu obyvatel do měst kombinovaného s pomalou výstavbou infrastruktury. Municipality v obou zemích reagují na tuto situaci novými projekty výstavby, novými urbánními strategiemi a politikami, změnou

---

⁶ V obou zemích jsou jako synonymum pro termín „chytrá města“ používány i termíny „trvale udržitelná“ či „zelená“ města (*sustainable/green cities*). V případě trvale udržitelných či zelených měst a dopravy se jedná o využití kombinace digitálních technologií a zařízení a zelených urbánních konceptů nebo o nasazení digitálních technologií a zařízení pro snížení uhlíkové stopy.

územních plánů i testováním, resp. zaváděním chytrých technologií a zařízení do organizace života stávajících měst.

Rozvoj měst je v obou zemích podmíněn nejen snahou, zdroji a kapacitami samotných municipalit, ale také rámcovými podmínkami, které vytváří centrální vláda. systémem podpory a financování municipalit, legislativním a institucionálním rámcem urbánního rozvoje, makroekonomickou situací, existencí mezinárodních dohod a schopností získat půjčky od mezinárodních finančních institucí.

Chytrá města jsou v Maroku i Egyptě budována buď na zelené louce (zcela nové město či nová čtvrť za hranicemi stávajícího města), nebo transformací stávajících municipalit. V Maroku je častější spíše model zavádění chytrých řešení do stávajícího života města, Egypt je ambicióznější a buduje více než desítku chytrých měst na zelené louce. Maroko i Egypt deklarují, že budováním chytrých měst chtějí řešit negativní dopady klimatické změny (růst teploty, sucho), nezaměstnanost, nedostatek bytů, přetížení veřejných služeb a dopravního systému, pracovní a společenské uplatnění žen a v neposlední řadě posílení vnitřní bezpečnosti a odolnosti infrastruktury.

Budování chytrých měst pomáhá i nárůst digitalizace v marocké a egyptské společnosti (zvýšení počtu mobilních zařízení, větší počet domácností napojených na internet, nové aplikace atd.), ke kterému došlo v době pandemie COVID. Sektor digitalizace je momentálně v Maroku i Egyptě nejrychleji rostoucí částí ekonomiky.⁷ Vzhledem k relativně nízkému průměrnému věku populace se africké společnosti stávají nejrychleji rostoucím trhem mobilních digitálních zařízení.⁸ Rychlý růst počtu obyvatel v afrických zemích zvyšuje zájem telekomunikačních firem rozvíjet specificky africká digitální řešení a zařízení (hovoří se o tzv. *low-cost technologies*). O tato řešení soutěží zejména domácí a čínské firmy, byť evropské a americké firmy na africký digitální trh vstupují stále asertivněji.

Kritikové marockého a egyptského režimu uvádějí, že silná politická podpora budování chytrých měst v obou zemích souvisí se snahou režimů kontrolovat společenský a politický život a hromadit data o životě obyvatel. Obě země byly totiž intenzivně zasaženy nepokoji Arabského jara, avšak

⁷ Oxford Business Group (oxfordbusinessgroup.com/overview/speed-push-adopt-new-technologies-strengthens-country-s-position-regional-and-continental-innovator).

⁸ IMF (www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2021/03/africas-digital-future-after-COVID19-duarte.htm) a UNCTAD (unctad.org/news/role-digitalization-decade-action-africa).

v obou zemích roste i aktivita islámských radikálů posilovaná nelegální migrací ze zemí subsaharské Afriky. Vlády obou zemí na to reagují mj. omezováním svobody slova, cenzurou a intenzivnější kontrolou společenského a politického života.

Tabulka 2: Srovnání hlavních socio-ekonomických ukazatelů ČR – Maroko – Egypt

	ČR	Maroko	Egypt
Počet obyvatel, 2019 (v milionech)	10,7	36,9	93
Počet obyvatel, odhad pro rok 2030 (v milionech)	10,7	41	125
HDP na hlavu, 2019/2020 (v USD)	23078/22934	3204/3059	3019/3569
HDP na hlavu v paritě kupní síly, 2019/2020 (v USD)	43299/41608	7826/7369	12260/12607
Populace žijící v urbánních oblastech, 2021 (v %)	74	60	53
Populace žijící v urbánních oblastech, 2050 (v %)	73	75	85
Tři největší města a počet obyvatel (v milionech)	Praha: 1,3 Brno: 0,4 Ostrava: 0,3	Casablanca: 4,1 Rabat: 1,9 Fez: 1,2	Káhira: 22,9 Alexandria: 6,6 Suhag: 3,7
Průměrná hustota obyvatel v urbánních oblastech (obyv. na km ²)	1350	7065	12282

Zdroj: World Bank (<https://data.worldbank.org/indicator>), UNICEF (data.unicef.org/resources/middle-east-north-africa-generation-2030/)

1. Maroko

Maroko je arabská muslimská země. Dominantním náboženstvím je islám, což se projevuje v politice, obchodě a každodenním životě. Po dekolonizaci se stalo královstvím, od roku 2011 (po tzv. Arabském jaru) je moc krále omezena ústavou. Maroko se nachází v severní Africe a procházejí jím migranti ze subsaharské Afriky mířící do Středomoří. Maroko již celá desetiletí okupuje území Západní Sahary; tato okupace není mezinárodně uznávána, byť situace se mění.⁹

Politicky je země spíše stabilní, i když v souvislosti s událostmi Arabského jara začala být – se souhlasem krále a na přání vedoucích politických stran – posilována politická represe. Byla omezena svoboda slova a hlavní opoziční noviny jsou cenzurovány. Země je politicky i bezpečnostně pod tlakem obav z nestability v sousedních zemích, zejména v Libyi, Mali a Burkině Faso, kde roste počet i intenzita útoků islamistů.

Jako bývalá francouzská kolonie má Maroko dlouhodobě nadstandardní vztahy s Francií. Francouzština je vedle arabštiny nejčastěji používaným jazykem. Teritoriální blízkost pojí Maroko se Španělskem a mezi oběma zeměmi existuje několik společných infrastrukturních projektů. Do území Maroka jsou pak vklíněny také dvě španělské exklávy – Ceuta a Mellila. Ty jsou nedílnou součástí Španělska a Evropské unie.

V posledních letech posiluje Maroko i vztahy s Čínou, s níž vyjednává o účasti na iniciativě *Belt and Road*. Maroko sice disponuje nerostným bohatstvím, jeho hlavní deviza je nicméně geopolitická – teritoriální blízkost EU i západní Afriky, dobré vztahy se zeměmi EU i přístup k Atlantickému oceánu a do Středomoří. Největším problémem je v zemi nedostatek vody a závislost na dovozu ropy a zemního plynu. Maroko proto zahájilo kampaň na přechod na obnovitelné zdroje energie, které by do roku 2030 měly tvořit více než polovinu energetického mixu země. Ekonomicky Maroko těží zejména z turistiky, překládky zboží směřujícího z Asie či západní polokoule na území EU a vývozu textilu, elektroniky a komponentů pro automobilový a letecký průmysl. Vzestup ekonomického významu Maroka v Africe dokládá i zahájení jednání o vstupu Maroka do Hospodářského společenství západoafrických států (ECOWAS). Země je od roku 2020 členem Celoafrické zóny volného obchodu.

---

⁹ Svůj postoj změnilo např. USA, Maroko se také vrátilo do organizace Africké unie, z níž bylo vyloučeno kvůli obsazení Západní Sahary.

Administrativně je marocké území rozděleno do 12 regionů a 75 provincií (z toho 13 městských prefektur) a 1538 municipalit. Podle těchto tří teritoriálních úrovní jsou řízeny různé sektory státní správy. Toto dělení je aplikováno i při finanční decentralizaci.

1.1 Ekonomická a socio-demografická charakteristika

Maroko je země se středními příjmy, která se celá desetiletí potýká s ekonomickými obtížemi i strukturálními výzvami. Dlouhodobě spolupracuje s mezinárodními finančními institucemi a je pravidelným příjemcem mezinárodních půjček: např. v roce 2020 poskytla Světová banka Maroku jako dodatečné financování v projektu Městská doprava 150 milionů USD, v roce 2021 pro projekt Finanční a digitální inkluze 450 milionů USD (Světová banka 2020 a 2021). Díky uvedeným půjčkám, projektům a strukturálním reformám se Maroku podařilo v posledních patnácti letech nastartovat socio-ekonomický rozvoj a stabilizovat růst HDP. Využívaje blízkosti EU a přístupu k Atlantickému oceánu i Středomoří se Maroko postupně etablovalo jako průmyslové a obchodní centrum severní Afriky. Pod vlivem pandemie COVID došlo v Maroku ke zpomalení ekonomiky (Tabulka 2); země nejvíce trpěla z omezení turistického ruchu a byla zasažena poklesem zájmu o některé výroby, resp. zpomalením dopravy a překážkami v odběratelsko-dodavatelských řetězcích. Pro roky 2022 až 2024 však mezinárodní finanční instituce předvídají již mírný (cca 3 %) růst marocké ekonomiky (Světová banka 2021). Růst by měly nastartovat nové projekty, na které Maroko získalo mezinárodní půjčky ještě před pandemií i v jejím průběhu a obnova turistiky.

Země modernizuje infrastrukturu zejména v ekonomicky aktivních oblastech (severozápad země a pás cca do 500 km od pobřeží). V roce 2019 byla dostavěna první vysokorychlostní železnice (Casablanca – Tanger) a byla zahájena modernizace několika přístavů. V letech 2020 a 2021 získalo Maroko půjčky od Světové banky a Evropské investiční banky na výstavbu tzv. zelených měst a udržitelných a uhlíkově neutrálních přístavů. V zemi roste počet průmyslových parků. S největší pravděpodobností dojde i k obnově turistického ruchu na úroveň před pandemií. V posledních letech se Maroko stává i centrem finančních operací ze západní Afriky, nicméně některé tyto obchody mají pochybnou pověst a zahrnují i různé podvodné

operace (nejčastěji řízené z Libérie a Sierry Leone). Země se v průběhu pandemie COVID významně digitalizovala, a to jak na úrovni municipalit, tak v korporátním sektoru.

Největšími investory v zemi jsou firmy z Francie, Španělska, Irska, USA, Saudské Arábie a Spojených arabských emirátů. Roste čínský zájem, čemuž odpovídají i rostoucí čínské půjčky a investice do marocké dopravní infrastruktury a přístavů (Zoubir 2020).¹⁰ Dominantním obchodním partnerem země je eurozóna. Pokles obchodu a ekonomické aktivity v eurozóně v době COVID se projevila i v Maroku (Světová banka 2021).

Největším zaměstnavatelem v zemi je zemědělství (45 % obyvatel). Přejít pracovních sil do výroby či služeb je pozvolný. Nízká je zaměstnanost žen (na pracovním trhu je aktivních cca 23 % žen) a vysoký je podíl obyvatel pracujících v neformální ekonomice (téměř polovina obyvatel). Vláda i municipality se v projektech chytrých měst snaží budovat i novou strukturu zaměstnanosti s cílem zvýšit podíl žen na trhu práce a snížit podíl lidí pracujících v šedé ekonomice.

Mezi hlavní socio-ekonomické výzvy patří udržení ekonomického rozvoje a zajištění růstu pracovních příležitostí. Výrazným šokem byla pro pracovní trh pandemie COVID, která snížila počet pracovních míst ve službách. V roce 2020 Maroko uvádělo nezaměstnanost až 27,5 % (Světová banka 2020). Příjmy z turistiky poklesly v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 o 53 % (Světová banka 2021). Fluktuace pracovníků je velká. Zahraniční firmy avizují, že najít na marockém pracovním trhu kvalifikované a loajální pracovníky není lehké. Ve srovnání s evropskými trhy Maročané zaostávají v pracovní výkonnosti.¹¹

V Maroku žije 35,6 milionu obyvatel, většinou se jedná o arabské obyvatelstvo. Natalita dosahuje 2,42 dítěte na ženu a v kombinaci se zvyšující se délkou dožití a imigrací to znamená setrvalý nárůst počtu obyvatel. V roce 2030 by měl počet obyvatel Maroka dosáhnout 40 milionů.

Většina obyvatel je gramotná (75 %, z toho 83 % mužů, u žen se míra gramotnosti pohybuje kolem 64 %). V zemi jsou velké rozdíly ve vzdělání – zatímco mladé městské obyvatelstvo na severu země má nezřídka

---

¹⁰ Silk Road Briefing (www.silkroadbriefing.com/news/2022/01/10/morocco-upgrades-chinas-belt-and-road-initiative-financing-investment-agreements/).

¹¹ Více ve zprávě Světové banky *Morocco's job landscape* z roku 2021 (www.worldbank.org/en/news/feature/2021/03/30/employment-prospects-for-moroccans-diagnosing-the-barriers-to-good-jobs).

univerzitní vzdělání, obyvatelé ve středu a na jihu země mají často jen základní vzdělání a zejména mezi staršími obyvateli je častá negramotnost (jen 34 % obyvatel 65+ je gramotných). Vláda nedávno zahájila program zvýšení gramotnosti, což by mělo mj. pomoci i ke snížení nezaměstnanosti. V Maroku najdeme několik menšinových etnik (např. Berberové). Arabské většinové obyvatelstvo hovořící arabsky či francouzsky etnické menšiny marginalizuje. V zemi roste střední třída a zvyšuje se kupní síla obyvatel. To se mj. odráží i ve zvýšených požadavcích společnosti na zlepšení služeb ze strany státu.

Maroko dlouhodobě patřilo k zemím přijímajícím rozvojovou pomoc. Zlepšující se ekonomická situace země a proměna mezinárodní dárcovské politiky však vede k tomu, že rozvojové zdroje přicházející do Maroka klesají. Země je však úspěšná v získávání půjček Evropské investiční banky, Evropské banky pro obnovu a rozvoj, UNDP a Skupiny Světové banky, podporu pro své rozvojové projekty získává také od francouzské a německé rozvojové agentury.

1.2 Urbanizace a současné problémy marockých měst

Většina obyvatel Maroka žije ve městech a města jsou pro jakoukoliv strukturální transformaci země klíčová. Města jsou hlavními centry ekonomické aktivity, a to jak formální, tak neformální. Hlavním městem Maroka je Rabat, největším městem je Casablanca (4,1 milionu obyvatel¹²). Dále zde najdeme města mající více než 1 milion obyvatel: Rabat, Fez, Tanger a Marrákeš (k populaci marockých měst srovnej Graf 1). Města se nacházejí zejména na pobřeží na severozápadě země. Jižní části státu jsou řídké osídlené, infrastruktura i zdravotní péče jsou zde výrazně horší, nedostává se zde ani pracovních příležitostí. Nejchudšími a nejméně rozvinutými částmi jsou okupované regiony Západní Sahary. Podle údajů marockých úřadů žije 60 % obyvatel ve městech (v roce 1970 to bylo 35 %). V roce 2050 by mělo žít ve městech již 75 % marockých obyvatel (Lall et al 2019).

Města jsou v Maroku hlavním tahounem rozvoje, současně se v nich ale koncentrují některé negativní ekonomické a společenské jevy jako sexuálně orientovaná kriminalita a nezaměstnanost mládeže. Životní standard v marockých městech se zlepšuje, nicméně počet městských

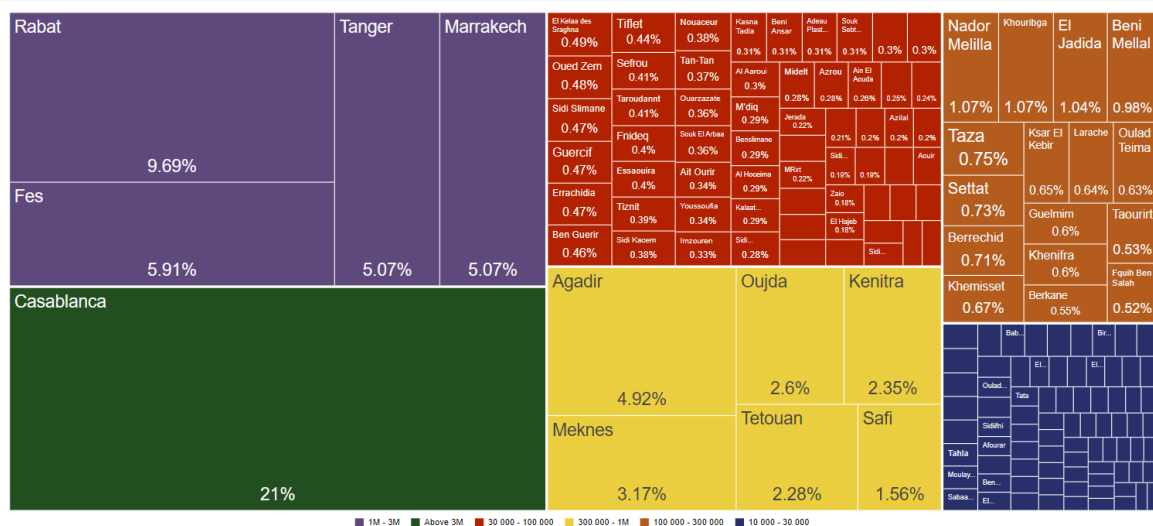
---

¹² Světová banka (data.worldbank.org/indicator/EN.URB.LCTY?locations=MA).

obyvatel a nároky na městské služby rostou rychleji, než jsou vláda a municipality schopny zajišťovat. Výstavba bytového fondu je pomalá, miliony obyvatel žijí ve slumech, služby jako dodávky pitné vody, zpracování odpadu a odpadních vod mnohdy nepokrývají území celého města a neodpovídají počtu obyvatel v místě, veřejná doprava je v mnoha městských oblastech nedostupná, bezpečnost ve městech i v městském provozu je chabá. Nejviditelněji zaostává výstavba dopravní infrastruktury. Pouze Casablanca a Rabat jsou schopny budovat dopravní infrastrukturu a systém veřejné dopravy tak, aby město bylo schopné pojmout nově příchozí. Právě dopravní problémy (malá průtočnost komunikací, nedostatečný systém veřejné dopravy) jsou považovány za brzdu dalšího ekonomického rozvoje včetně zvýšení participace žen na trhu práce (OECD 2020, Světová banka 2020). Sektor dopravy je největším producentem skleníkových plynů a emisí v zemi.

Vláda si je vědoma významné role měst a městské populace v ekonomickém vývoji země a na vývoj měst a urbánní politiku soustředí v posledních letech poměrně dost pozornosti i energie.

Graf 1: Marocká města: srovnání velikosti podle podílu obyvatel

Zdroj: Africapolis (africapolis.org/en/country-report/Morocco)

1.3 Urbánní politika

Marocké vlády a municipality se systematickému urbánnímu plánování začaly věnovat nedávno. Města dosud rostla většinou živelně. Po politických reformách v roce 2011 byla celá řada sektorů decentralizována, což se

týkalo i urbánní politiky. Dnes v Maroku existuje třístupňová politicko-administrativní správa: centrální vláda, vlády regionů a municipality. Mezi centrální opatření, která mají vliv na řízení měst, patří Rozvojové cíle tisíciletí, Národní strategie pro energetickou účinnost a Národní strategie pro udržitelný rozvoj. Vláda je také hlavním nositelem mezinárodních dohod či půjček. Municipality se pak do urbánní politiky zapojují v diskusi s centrální vládou nebo samostatně, podle svých finančních možností a zájmu. I když mají municipality v urbánní politice zatím slabé postavení, situace se postupně mění. Proměna je jak výsledkem vývoje v konkrétních municipalitách (Casablanca, Rabat), tak srůstání městských aglomerací, což si v posledních letech vynutilo novou legislativu o spolupráci municipalit.

Co se týká charakteru měst, v Maroku můžeme pozorovat velký rozdíl mezi tzv. primárními aglomeracemi (Casablanca a Rabat) a sekundárními aglomeracemi (Agádír, Fez, Marrákeš, Meknes a Tanger). Primární aglomerace jsou bohaté a mají vysoký podíl osob pracujících ve službách (Rabat) či ve výrobě s vysokou přidanou hodnotou (Casablanca), naopak sekundární aglomerace jsou chudší a významný podíl na zaměstnanosti zaujímá v těchto městech výroba s nižší přidanou hodnotou či zemědělství. Jedním z vládních cílů je snížit handicap sekundárních měst a posílit jejich ekonomický význam i produktivitu a snížit počet obyvatel zaměstnaných v šedé ekonomice. Tak jak byla dosud plánována chytrá města, bylo jejich cílem podchytit střední třídu, nabídnout jí přijatelnou infrastrukturu i městské služby a dostatečný počet pracovních míst v oficiální ekonomice.

Na centrální úrovni je urbánní politika řízena vládními strategiemi, zejména *Urban Agenda 2016*, Národní strategií pro městskou mobilitu a strategiemi digitalizace (*Digital Morocco Plan*, *Morocco Digital 2020*). Zvýšená digitální poptávka vedla v posledních dvou letech ke zřízení nových úřadů (*Digital Development Agency*) a zahájení digitalizace veřejné správy a samosprávy (např. v roce 2021 bylo 80 % všech operací marockého ministerstva vnitra realizováno digitálně) a služeb pro občany a korporátní sektor. V průběhu roku 2020 byla přijata celá řada nových norem upravujících digitalizaci a vláda také přijala řadu ekonomických pobídek pro domácí i zahraniční ICT firmy podílející se na digitalizaci země. Některé z těchto iniciativ souvisejí i se vznikem systému pobídek pro budování chytrých měst.

1.4 Současné trendy a investiční a obchodní příležitosti

V Maroku existuje několik projektů chytrých, udržitelných a zelených měst. Plánována jsou jak města a městské čtvrti na zelené louce, tak menší projekty zavádějící inovace do stávající městské infrastruktury, procesů a služeb. Největšími projekty (objem financí, cíle) chytrých měst jsou tzv. chytrá Casablanca (zahrnuje i výstavbu ekologické čtvrtě Zenata¹³), Mohammed VI Tangier (Tanger) Tech City, chytrý Rabat a chytrá Dachla (Dakhla). Kromě výstavby chytrých měst se začínají rozvíjet i další projekty zavádějící chytrá řešení, např. chytrý sběr a zpracování odpadu s cílem redukovat znečištění pobřeží a pobřežních vod. Tyto projekty krátce představíme níže.

Casablanca a Zenata

Projekt chytré Casablancy je největší, a to finančně, územím, které má zastavět, i ambicemi, které jsou do projektu vkládány. Casablanca je populačně největším a ekonomicky nejsilnějším marockým městem. Bohatství města generují přístavy a automobilová výroba. Sídlí zde velké zahraniční firmy a úspěšné domácí podniky, je zde významný segment dopravy a logistiky, turistických služeb i high-tech výroby. Významným partnerem přerodu Casablancy do chytrého města bude Čína. Ta před několika lety zařadila město do svého velkorysého plánu *Belt and Road*. Po několika letech jednání město uzavřelo s Čínou dohodu o investičním a pozemkovém podílu. Chytré technologie má pro město dodávat Huawei. Nová Casablanca má být udržitelná, zelená a digitální; má fungovat na základě využívání velkého počtu sensorů v různých sektorech: dopravě včetně autonomních vozidel veřejné dopravy, dodávkách vody, zpracování odpadu, optimalizaci výroby elektrické energie prostřednictvím *real time* sledování spotřeby elektrické energie v budovách a *real time* zpracování dat, širokém využívání aplikací obyvateli města, digitalizaci administrativy a komunikace s veřejnou správou a využití umělé inteligence. Jako pilotní projekt digitalizace chodu města slouží platforma digitální komunikace s municipální administrativou „rokhas.ma/karazal/“. Přejechod Casablancy na chytré město je perspektivní, neboť má podporu centrální vlády, město

---

¹³ Zenata je v některých dokumentech označovaná za samostatné město, nicméně s ohledem na poskytovatele financí a smluvní základnu je třeba respektovat, že za výstavbou Zenaty stojí casablanská municipalita.

samotné disponuje finančními zdroji zajištěnými partnerstvím s čínskými bankami, má jasné plány a projekty výstavby i přechodu vybraných sektorů, ve městě existuje společenský konsenzus ohledně profitů z chytrého řízení města a zájem místních obyvatel o byty a podniků o firemní výstavbu.

Celá řada projektů v Casablance již byla zahájena. Příkladem může být vybudování optimalizační platformy pro výrobu a distribuci elektřiny z obnovitelných zdrojů. Pro tento projekt získalo Maroko půjčku od Světové banky. Nyní hledá zhotovitele; objevily se zprávy o zúžení výběru dodavatelů na firmy z Evropy a USA. Výstavba této platformy a distribučního centra by měla zemi pomoci splnit závazek proměny energetického mixu, kdy v roce 2030 by mělo být 52 % elektrické energie vyrobeno z obnovitelných zdrojů.

Bylo také zahájeno budování zcela nové trvale udržitelné zelené čtvrti na severu města – Zenaty. První obyvatelé by se do čtvrti měli stěhovat v roce 2023. Zenata by měla poskytnout domov téměř 9 tisícům rodin ze střední třídy a až 100 tisíc pracovních míst, zejména v sektorech s vysokou přidanou hodnotou jako je zdravotnictví, logistická centra, lehký průmysl a výzkum a vývoj. Výstavba Zenaty se řídí nejnovějšími ekologickými standardy (tzv. Eco City Label COP 22) a důraz je kladen na vysoký stupeň bezpečnosti. Ve městě budou nainstalována různá sledovací zařízení napojená na datová centra a evaluační jednotky, všechny bytové domy budou vybaveny elektronickým monitorovacím zařízením, dopravní systém bude využívat inteligentní řídicí sensory a další prvky. Výstavba čtvrti Zenata je financována čínskými zdroji a dále také půjčkami od francouzské rozvojové agentury¹⁴, Evropské investiční banky a Evropské unie.

Mohammed VI Tangier Tech City

Projekt nového Tangeru byl ohlášen v roce 2016 jako spolupráce mezi Marokem a Čínou. Čína avizovala, že projekt chce zařadit do iniciativy *Belt and Road*. Projekt se však na dva roky zastavil, neboť obě strany nemohly najít shodu ohledně vlastnictví nové výstavby a poměru investic. Dohody bylo dosaženo v listopadu 2020 s tím, že čínské korporace mají garantován 35% podíl na celém projektu. Dohoda byla podepsána mezi marockou bankou BMCE a čínskými firmami China Communications Construction Co a

---

¹⁴ AFD (www.afd.fr/en/ressources/urban-cooling-solutions?origin=/en/rechercher?query=Zenata%20morocco).

China Road and Bridge Cooperation. Celý projekt by měl stát 1 miliardu USD a měl by být vybudován nedaleko starého Tangeru na zelené louce (oblast Ain Dalia). Architektonicky by se mělo jednat o moderní chytré město s výškovými budovami, přístavem a letišťem. Již dnes je Tanger jedním z velkých kontejnerových přístavů a investoři avizují, že do deseti let bude Tanger největším a nejvýkonnějším kontejnerovým přístavem Středomoří. Nové město by mělo vzniknout do deseti let a mělo by poskytnout sídlo až 200 čínským společnostem, zejména ze sektoru automobilového, potravinářského, leteckého a textilního průmyslu. Přítomny by měly být i čínské společnosti ze sektoru obnovitelných zdrojů energie. Město by se mělo rozkládat na 2000 hektarech a mělo by vytvořit až 100 tisíc pracovních míst. Dosud však není jasné, zda tato pracovní místa obsadí Maročané, nebo zda si čínské firmy přivezou vlastní pracovníky. Čínské investice v Tangeru, resp. čínská výroba na území Maroka, umožní čínským firmám obcházet sankční režimy uvalené na Čínu ze strany EU a umožní čínským firmám těžit z dohody o volném obchodě uzavřenou mezi EU a Marokem, resp. Marokem a ECOWAS.

Rabat a souměstí Rabat – Salé – Kénitra

Rabat je hlavním městem Maroka a je druhým největším marockým městem. Počet obyvatel nadále roste. Hlavním investorem do projektu chytrého Rabatu je municipalita. Projekt zahrnuje nejen město, ale i přilehlý administrativní region a souměstí Rabat – Salé – Kénitra plus město Temara. Projekt byl zahájen v roce 2019. Chytrý Rabat cílí na digitalizaci služeb občanům a firmám (platforma rokhas.ma), zavedení chytrých řešení do stávající infrastruktury a využití chytrých dat pro řízení města. Zmiňována je konkrétně doprava, zejména průtočnost a opatření umožňující snížit uhlíkovou stopu, dále také výroba a distribuce elektřiny z obnovitelných zdrojů, zavádění chytrého městského osvětlení, distribuce vody a zpracování odpadu. Prvky chytrého města a inteligentní dopravy by se pak měly stát součástí každé další výstavby Rabatu.

Dachla Smart City: nová vize rozvoje jižních regionů

Dachla je městem na Západní Sahaře a má se stát pilotním projektem rozvoje obsazeného území. V případě tohoto města má přerod do chytrého města zahrnovat výstavbu přístavu, průmyslové zóny a dopravní

infrastruktury, digitalizaci veřejného sektoru, digitalizaci komunikace s veřejností, modernizaci infrastruktury a využití prvků inteligentní dopravy. Hlavním partnerem digitalizace se stala čínská Huawei, hlavním nositelem výstavby je státní firma Al Omrane. Ta v roce 2021 podepsala memorandum o spolupráci s dalšími cca třiceti firmami. V rámci projektu by měl být modernizován přístav a vybudovány byty za 773 milionů USD pro 145 tisíc rodin, což v současné době představuje cca 60 % obyvatel „staré“ Dachly.¹⁵ Výstavba má být financována prostřednictvím PPP. Vláda v této souvislosti oslovila několik investorů z Arabského poloostrova.

Mehdia/Mehdya (Kenitra): udržitelné město

Mehdia se nachází na sever od Rabatu v oblasti Kenitra a v současné době se jedná o řídko obydlenou spíše rurální oblast. Plány na budování Mehdiie kombinují koncepci chytrého a udržitelného města s nulovou uhlíkovou stopou. Hlavním nositelem projektu je International Investment Group.¹⁶ Projekt zahrnuje velkorysou výstavbu na pobřeží, která by měla zahrnovat vodní elektrárnu, byty pro 2 tisíce obyvatel, hotely, zdravotnická a wellness zařízení, lékařskou univerzitu, golfové hřiště, přírodní rezervaci a muzeum přírody. Podle IIG by měla celková výše investice dosáhnout 205 miliard USD a měla výstavba by měla trvat 7 let, tj. projekt by měl být dokončen před rokem 2030. Projekt by se měl rozprostírat na 400 hektarech podél pásu osmi kilometrů pobřeží. Součástí projektu je vytvoření absolutně bezpečné zóny sledované průmyslovými kamerami, řízené pomocí umělé inteligence vyhodnocující data o dění ve městě získaná na základě stovek on-line napojených monitorovacích zařízení a datových center.

Chytré řešení pro sběr a zpracování odpadu s cílem redukovat znečištění pobřeží a pobřežních vod

Chytrá řešení nejsou aplikována, resp. hledána jen pro města, resp. lepší fungování urbánního života; chytrá řešení a inovace mají možnost se uplatnit v ochraně životního prostředí či přechodu na bezuhlíkovou ekonomiku. V Maroku roste poptávka pro chytrých řešení sběru a

---

¹⁵ Morocco World News (moroccoworldnews.com/2021/11/345431/dakhla-smart-city-a-new-vision-for-developing-southern-regions) či Facebook Dakhla Smart City (facebook.com/dakhlasmartcity?_rdc=1&_rdr).

¹⁶ IIG (iig.ma/executive-summary/ a www.facebook.com/MehdyaProjectOfficial/).

zpracování odpadu, která by byly uplatnitelná i v zemědělských oblastech, v oblastech řek či na pobřeží. Příkladem takového projektu, který je v Maroku nyní realizován, je technologie zvaná D-Rain. Za touto technologií stojí francouzský start-up Green City a Surfrider Foundation. Tato technologie bude testována v Agádíru a měla by umožnit např. sbírat *real time* data o teplotě vody, salinitě, kyselosti apod. a sledovat průtok odpadu řekou a charakter tohoto odpadu.

Další projekty budou vznikat v souvislosti s půjčkou Světové banky (350 milionů USD) určenou pro budování tzv. *climate-resilient blue economy*. V rámci projektu by měla být – i v důsledku poklesu dodávek obilí z Ukrajiny – posílena potravinová bezpečnost země, vybudováno integrované řízení zdrojů, systém výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů v oblasti pobřeží a posílena klimatická odolnost pobřeží a rozvoj chovu ryb (včetně založení minimálně 14 nových farem). Pro snížení uhlíkové stopy s nasazením chytrých technologií získalo v roce 2021 Maroko další půjčku od EBRD (40 milionů Euro).

1.5 Vstup na trh

Vstup na marocký trh je komplikován několika politickými a bezpečnostními faktory. Do roku 2011 patřilo Maroko k relativně stabilním a otevřeným zemím, avšak v souvislosti s Arabským jarem začaly vládnoucí politické strany se souhlasem krále omezovat politické svobody, mj. svobodu slova. Vedle uvedených vnitropolitických změn je u Maroka ještě vhodné zmínit konflikt o Západní Saharu. Maroko si na toto území dělá nárok a velkou část již několik desetiletí okupuje. Tato okupace je uznávána jen některými státy, navíc Maroko čelí i vnitřnímu odporu Saharavinců. Investoři a obchodníci by si měli ověřit lokalizaci své investice; okupované území Západní Sahary lze doporučit pro investiční záměry jen s velkou opatrností. V neposlední řadě je dobré mít na paměti, že Maroko je jednou z významných tras ilegální migrace do EU a jeho území občas slouží k úkrytu i islámským radikálům snažícím se v zemích subsaharské Afriky založit islámský stát.

Po ekonomické stránce však bariér vstupu na trh není mnoho. Maroko se snaží postupovat v souladu s pravidly WTO. Zahraniční společnost může být v Maroku výhradním vlastníkem pozemku i obchodní entity. Některé zahraniční účetní operace musejí být schváleny příslušnými

autoritami. V některých regionech je obtížné sehnat dostatečně kvalifikované zaměstnance. Zahraniční firmy též uvádějí, že Maroko má poměrně komplikovaný daňový systém. Na marockém trhu mají tradičně silné postavení francouzské firmy, nicméně roste i počet investorů a obchodníků z Německa, ze zemí Arabského poloostrova a v posledních letech i z Číny.

Mezi EU a Marokem je uzavřena dohoda o volném obchodě, platná od roku 2000. EU je největším marockým obchodním partnerem a ekonomický rozvoj Maroka je přímo navázán na situaci v eurozóně. Maroko je též členem Středomořského partnerství a Evropské politiky sousedství a patří mezi země, které získávají rozvojovou pomoc EU. Vztahy mezi Marokem a ČR se řídí smluvním rámcem EU. Obrat vzájemného obchodu v posledních letech roste, český vývoz jednoznačně dominuje nad marockým dovozem.

Čeští investoři a obchodníci mohou využívat služby agentury *Morocco NOW*¹⁷, jejímž cílem je přilákat do země přímé zahraniční investice a pomoci zahraničním firmám a obchodníkům. Vedle této agentury se mohou dovozci a investoři obracet i na marocký Úřad průmyslového vlastnictví.¹⁸ V průběhu pandemie COVID zřídila vláda digitální platformu pro vyhledávání veřejných zakázek: tzv. *Morocco tendering platform*¹⁹. Obchodní nabídky a poptávka v oblasti chytrých řešení pro města jsou vyhledávány nejen na národní úrovni, ale také na úrovni regionální a municipální. Tyto poptávky jsou uveřejňovány na webových stránkách konkrétních municipalit (viz výše).

Tabulka 2: SWOT analýza investičního prostředí Maroka ve vztahu k budování chytrých měst a inteligentní dopravy

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobré investiční klima - politická stabilita - celá řada smluv o volném obchodě - most mezi Evropou a západní Afrikou - členství ve WTO - jasná vládní podpora rozvoje 		<p>Slabiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoký podíl chudého obyvatelstva - málo rozvinutý průmysl - korupce - vysoký podíl lidí pracujících v neformální ekonomice - regionální sociální i ekonomické
--	--	---

¹⁷ <https://morocconow.com/en/e/invest?lang=en&Id=46>

¹⁸ <http://www.ompic.org.ma/en>

¹⁹ www.marchespublics.gov.ma/pmmp/

<p>chytrých měst - modernizace infrastruktury</p>		<p>disparity a slabiny v infrastruktuře - chabá znalost angličtiny - v řadě sektorů zaostávající odbornost a nedostatek kvalifikovaného personálu - velká fluktuace zaměstnanců</p>
<p>Příležitosti - ekonomická závislost na dovozech surovin a sofistikovaných výrobků - další výstavba městské infrastruktury a modernizace stávajících měst - demografický růst kombinovaný s růstem střední třídy - rozvojové projekty financované zahraničními agenturami</p>		<p>Hrozby - sociální napětí - růst islamismu (přelévání hrozeb z okolních zemí) - závislost na evropském ekonomickém vývoji - nedemokratický systém, netransparentní soudnictví - slabé vymáhání práva - vysoká inflace jako důsledek pandemie COVID a vývoje světové ekonomiky</p>

2. Egypt

Egypt je jednou z nejlidnatějších zemí severní Afriky. Je to arabská země, dominantním náboženstvím je islám. To se projevuje v politice, obchodě a každodenním životě. Egypt má mimořádné geopolitické postavení na rozhraní severní Afriky, Arabského poloostrova i Blízkého východu a Suezský kanál jej spojuje se Středozemní mořem, Rudým mořem a Indickým oceánem. Země těží z tranzitních poplatků za průplav Suezským kanálem i za transport ropy a zemního plynu z jihovýchodní Afriky do Středozemního moře. Na rozdíl od mnoha dalších arabských zemí má Egypt uzavřenou mírovou smlouvu s Izraelem a navzdory občasnému zhoršení vztahů udržuje s Izraelem různé obchodní i politické vztahy.

Politicky nebyl Egypt nikdy příliš stabilní ani demokratický, což se projevilo v období tzv. Arabského jara. V zemi se pravidelně objevují spory mezi armádou a civilním řízením státu, mezi islamisty a umírněnými muslimy a mezi arabským a nearabským obyvatelstvem. Po Arabském jaru se země dostala do několika politických turbulencí, v současnosti zemi vládne autoritativní prezident (bývalý generál) Sísí, který nastoupil do funkce po vojenském převratu v roce 2013. V zemi je omezena svoboda slova, byla zavedena cenzura a bezpečnostní síly potírají jakékoliv opoziční projevy. Političtí odpůrci či novináři, kteří jsou nepohodlní pro režim, jsou obvykle obviněni z terorismu. V zemi dochází k porušování lidských práv, práva žen jsou významně omezena. Že politická změna je v nedohlednu, potvrdilo i referendum v roce 2019, jímž nechal Sísí schválit změnu ústavy. Nová úprava mu umožnila prodloužit prezidentský mandát do roku 2024 a v roce 2024 znovu kandidovat. Parlament tyto změny potvrdil. Vzhledem k tomu, že Sísí má silnou oporu v armádě a řada vojenských představitelů je součástí stávající vlády, nelze očekávat, že by se vedení země změnilo.

Zahraničně-politicky má Egypt několik sporů a se svými sousedy nemá dobré vztahy. Nejnapjatější vztahy má s Etiopií. Mezinárodní kritika egyptského režimu je však spíše umírněná, což mj. souvisí se schopností režimu potírat islámské radikální skupiny. Země intenzivně zbrojí.

2.1 Ekonomická a socio-demografická charakteristika

Egypt je země se středními příjmy, která se celá desetiletí potýkala s ekonomickými obtížemi i strukturálními výzvami. Nicméně s ohledem na dříve přijaté strukturální reformy a půjčky mezinárodních finančních

institucí se Egyptu jako jedné z mála zemí na světě povedlo projít ekonomickou krizí spojenou s pandemií COVID relativně hladce a bez větších ekonomických ztrát (Tabulka 2). Vláda omezila výdaje, s přispěním mezinárodních finančních institucí výrazně podpořila domácí firmy a digitalizovala. Již běžící stavební projekty (nová města /viz dále/, přehrady a vodní elektrárny, dopravní infrastruktura) udržely v některých sektorech ekonomiky trvalý růst i zaměstnanost. V návaznosti na dopady pandemie pak vláda oznámila výstavbu 250 tisíc nových sociálních bytů a další městské infrastruktury. Vláda dále plánuje i zahajuje obrovské stavební projekty jako jsou dálnice spojující Káhiru a město Suez, jadernou elektrárnu Dabaa nebo tzv. Zlatý trojúhelník, což je oblast cca 9 tisíc km² na pobřeží Rudého moře, kde má být vybudován těžební průmysl²⁰ (železo, měď, zlato, fosfáty).²¹ Egypt si půjčuje jak od mezinárodních finančních institucí, tak od Číny. V souvislosti s těmito půjčkami se objevují názory, že pod vlivem současných celosvětových ekonomických a potravinových problémů by se Egypt mohl ocitnout v podobné situaci jako Srí Lanka.

Páteční dopravní i ekonomickou spojnicí severu a jihu země je řeka Nil. Obyvatelstvo i ekonomická aktivita se koncentrují na severu země v deltě Nilu a na pobřeží Středozemního moře. Jak jsme zmiňovali výše, egyptská ekonomika zvládla pandemii COVID velmi dobře a s minimálním hospodářským poklesem. Největším problémem, který země v posledních letech řešila, byla inflace, která dosahovala i dvojciferných čísel. Pro roky 2022 až 2024 Egypt avizuje, že počítá s ekonomickým růstem cca 4 % a inflací 5 až 7 %.

Egyptská populace je mladá a počet obyvatel strmě roste. Statistiky se mírně liší, ale pro rok 2022 OSN odhaduje, že počet obyvatel Egypta přesáhne 100 milionů, do roku 2030 by však už v zemi mělo žít přes 120 milionů obyvatel. Očekávaná délka dožití je méně než 60 let, porodnost dosahuje pěti dětí na ženu. Mnoho obyvatel nemá přístup k vyššímu než základnímu vzdělání a v zemi je vysoká nezaměstnanost. Část obyvatel je zaměstnána v šedé ekonomice, nebo v sezónních zaměstnáních v turistice.

---

²⁰ Ve Zlatém trojúhelníku byla prezidentem Sísím v roce 2017 zřízena zvláštní ekonomická zóna. Al-Monitor, 29.10.2020 (al-monitor.com/originals/2020/09/egypt-development-plan-golden-triangle-mineral-resources.html).

²¹ Seznam vládních projektů a nabídek pro zahraniční investory viz *Invest in Egypt* (www.investinegypt.gov.eg/English/pages/project.aspx?projectid=151).

Nejintenzivněji nezaměstnanost postihuje mladé málo vzdělané městské obyvatelstvo.

Nejpočetnější skupinou jsou obyvatelé ve věku 15 až 39 let (40 % obyvatel; Invest in Egypt 2021), což nahrává rostoucímu zájmu o digitalizaci a IT zařízení. V průběhu pandemie COVID narostl počet chytrých mobilních telefonů v populaci i počet připojení k internetu. Za tímto nárůstem stojí mj. i mezinárodní projekty, např. UNDP poskytl Egyptu finance na rozvoj telemedicíny. Egypt uvádí, že v roce 2022 měl chytrý mobilní telefon každý druhý obyvatel země, mobilní telefon má 90 % obyvatel.²² Digitalizace se v Egyptě rozvíjí rychle a ICT je nejrychleji rostoucím sektorem ekonomiky. Předpovědi pro rok 2022 hovoří o růstu až 16 %. Vláda připravila několik dokumentů a strategií pro digitalizaci.²³ Tyto dokumenty zahrnují použití digitalizace a ICT při budování chytrých měst. S ohledem na stávající situaci na pracovním trhu je zjevné, že budování chytrých měst bude muset využívat znalosti a výrobky zahraničních firem, Egypt samotný nemá dostatečné kapacity pro pokrytí rostoucí poptávky,²⁴ i když zřizuje nové technologické parky, inkubátory, laboratoře a školicí zařízení. V roce 2020 podepsalo egyptské Ministerstvo vyššího školství a výzkumu memorandum s firmou Huawei o tom, že firma bude poskytovat egyptským studentům odborný výcvik a vzdělání v oblasti ICT. Huawei také vyhlašuje soutěž pro nejlepší studenty ICT, výhrou je pak mj. zisk zaměstnání v Huawei.

V roce 2019 uzavřela státní firma Telecom Egypt dohodu s Ericssonem a Nokií o vybudování 5G sítě a poskytování cloudových služeb.

2.2 Urbanizace a současné problémy egyptských měst

Většina obyvatel Egypta žije ve městech a města jsou pro jakoukoliv strukturální transformaci země klíčová. Vysoká urbanizace je mj. výsledkem fyzické geografie země, kdy rozsáhlá území mají pouštní či polopouštní charakter a nelze je setrvale obývat. Obyvatelstvo i ekonomická aktivita se

---

²² Ministerstvo komunikace a IT, Egypt ([/mcit.gov.eg/en/Indicators](http://mcit.gov.eg/en/Indicators)).

²³ Ministerstvo komunikace a IT, Egypt, strategie Digital Egypt (mcit.gov.eg/en/Digital_Egypt) a Strategie ICT 2030 (mcit.gov.eg/en/ICT_Strategy), dále také strategii pro zavádění cloud computing a umělé inteligence.

²⁴ Více o stávajících kapacitách a projektech zvyšování digitálních kompetencí na (mcit.gov.eg/en/Human_Capacity/MCIT).

2.3 Urbánní politika

Egyptská populace roste rychle a země řeší již více než dvě desetiletí problém nedostatku bytového fondu. S nástupem generála Sísího do funkce prezidenta zahájil Egypt silnou rozvojovou kampaň, která mj. zahrnuje výstavbu desítek nových měst (Obrázek 1 a 2). Výstavba se řídí Národním strategickým plánem pro urbánní rozvoj do roku 2052²⁵. Podle plánu má každé nové město jasně určené parametry: počet obyvatel, rozloha, kategorie (chytré město či město čtvrté generace) a typ ekonomické aktivity (turistika, služby, vzdělání, výzkum a vývoj, průmysl). Hlavní autoritou dohlížející na rozvoj nových měst je tzv. *New Urban Communities Authority*²⁶ spadající pod Ministerstvo bydlení.

Obrázek 1: Rozvoj urbanizace v Egyptě

Zdroj: Egyptské Ministerstvo bydlení podle American Chamber of Commerce, Egypt²⁷

V procesu rozvoje měst vláda počítá s nasazením IoT, umělé inteligence a mnoha další chytrých řešení. To však mj. vystavuje Egypt otázkám nakládání s osobními daty a vyžaduje to rozvoj příslušné legislativy, digitální infrastruktury a internetové sítě. V roce 2019 byl také přijat prezidentský dekret slibující vytvoření centra excelence pro průmysl 4.0. V roce 2020 přijal Egypt zákon o ochraně osobních dat, velmi podobný GDPR EU. Cílem vlády a záměrem nové legislativy bylo vytvořit takové

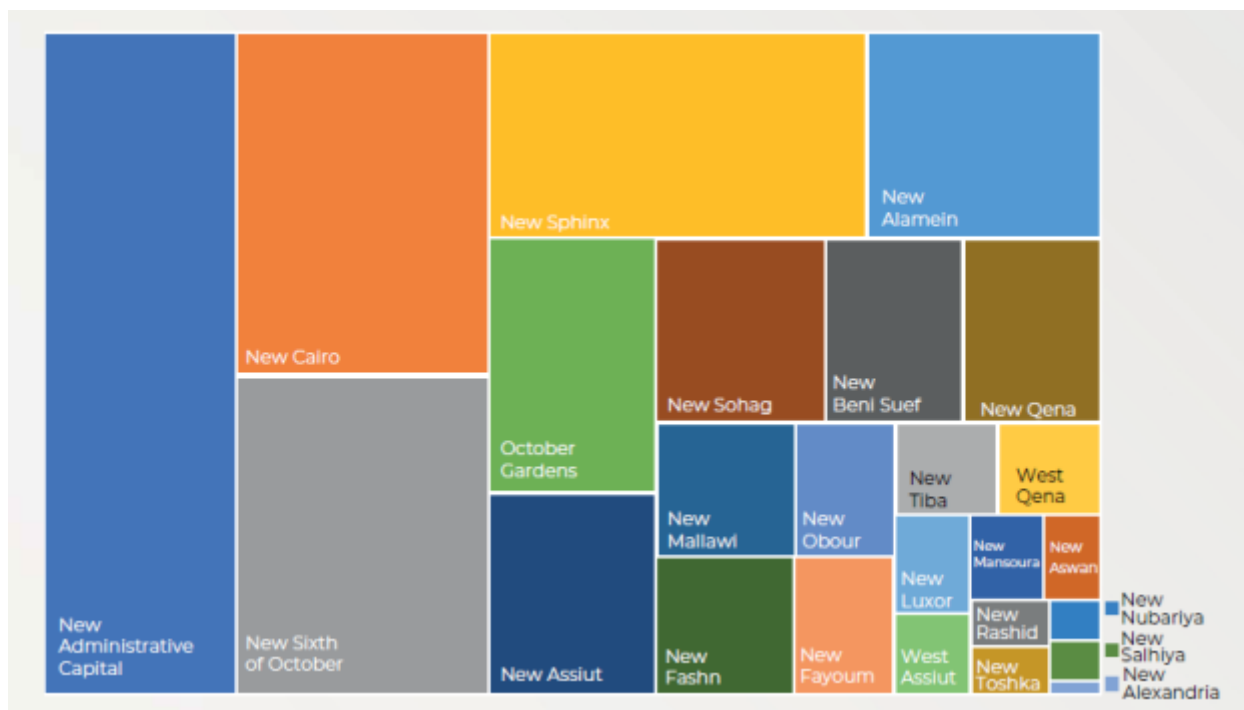
²⁵ Egyptská vláda (www.sis.gov.eg/Story/167029/Housing-minister-expounds-Egypt's-urban-development-experiment-to-Omani-officials?lang=en-us).

²⁶ newcities.gov.eg/english/aboutus/about_authority/default.aspx

²⁷ www.amcham.org.eg/publications/industry-insight/issue/50/sustainable-cities

prostředí, které by v zemi podnítilo výstavbu datových center s účastí zahraničních investorů.

Obrázek 2: Nová egyptská města: srovnání rozlohy

Zdroj: New Urban Communities Authority podle American Chamber of Commerce, Egypt²⁸

2.4 Současné trendy a investiční a obchodní příležitosti

V Egyptě vznikají města a městské čtvrti na zelené louce (obvykle jako chytrá města) i projekty zavádějící inovace do stávající městské infrastruktury, procesů a služeb (tzv. města čtvrté generace). Vláda avizovala výstavbu celkem 50 nových měst, z toho 37 měst má patřit do kategorie chytrá města, ostatní do kategorie města čtvrté generace (Obrázek 2). V roce 2022 probíhaly práce na 27 projektech.

Egyptu se daří již několik let získávat finanční podporu pro tyto projekty. Například v roce 2021 uzavřel Egypt s EBRD Memorandum o porozumění o podpoře přechodu na zelenou a udržitelnou infrastrukturu, EBRD zařadila Káhiru, Alexandrii a Město 6. října do svého programu *EBRD*

²⁸ www.amcham.org.eg/publications/industry-insight/issue/50/sustainable-cities

Green Cities (program tzv. urbánní udržitelnosti).²⁹ Od německé rozvojové agentury získal v roce 2022 rozvojovou podporu pro přebudování slumů do moderních městských čtvrtí.³⁰ Níže představujeme projekt Nového administrativního centra. Chytrá egyptská města (Tabulka 4) jsou budována podle podobného klíče, takže poptávka po technologiích, zařízeních či službách je podobná. Hlavním poskytovatelem informací o poptávaných technologiích, zařízeních a službách je vládní portál *Invest in Egypt*.³¹ Na tomto portále vláda, ministerstva i jednotlivé municipality a regiony zveřejňují svoji poptávku. V době psaní této analýzy bylo otevřeno více než 200 poptávek.

Tabulka 4: Egypt: Chytrá města na zelené louce (datum zahájení výstavby)

<p><u>Sever (Horní Egypt)</u> Nová Mansoura (2018) Nový Alamein (2018) Nová Alexandrie (2016) Nový východní Port Said (2017) Galala (2020) Nová Ismailia (2019) Nové Rašídovo město (2019) Nová Damietta (2018)</p>	<p><u>Centrální Egypt</u> Západní Qena (2017) Nová Farafra (2021) Nasser/Západní Assuit (2018) Mallawi (2018) Nová Gíza a Cairo Festival City (2019)</p>
<p><u>Ih</u> Nová Toshka (?) Západní Asuán (2017) Nový Sfinx (?)</p> <p><u>Sinai</u> Nový Rafah (2016)</p>	<p><u>Širší oblast Káhiry</u> NAC (2017) Město 6. října, Říjnové zahrady (2018) Nový Obour (2021) Nový Luxor (2017) Badr (2020)</p>

Zdroj: New Urban Communities Authority
 (newcities.gov.eg/english/New_Communities/default.aspx)

New Administrative City

Největším egyptským projektem je vybudování nového hlavního města, resp. nové části Káhiry, kde by měly sídlit všechny administrativní úřady, diplomatické mise, zahraniční univerzity, lékařská fakulta a velké

²⁹ EBRD Green Cities (www.ebrdgreencities.com/our-cities).

³⁰ Egyptská vláda (moic.gov.eg/project/276) a německá rozvojová agentura GIZ (www.giz.de/en/worldwide/319.html).

³¹ www.investinegypt.gov.eg/English/Pages/exploreMap.aspx

nemocnice. NAC by mělo zahrnovat i bytovou výstavbu. Město se má rozkládat na 700 km². Výstavba je rozdělena do tří fází. První fáze již běží a má být dokončena do roku 2030. První ministerstva se stěhují do nových budov již letos (2022) a prezident Sísí nařídil všem úředníkům státní správy přestěhování do nového města. V první fázi by mělo jít o 50 tisíc osob. Město by mělo být dokončeno do roku 2050. Celkem by mělo poskytnout práci a domov 6,5 milionům lidí. Projekt NAC řídí a buduje státní úřad Administrative Capital for Urban Development³² společně s egyptskou armádou a New Urban Communities Authority (spadá pod Ministerstvo bydlení). Nové budovy ve městě staví cca 200 firem. Jedná se jak o egyptské firmy (včetně stavebních firem patřících armádě), tak zahraniční firmy. Nejvyšší budovu města staví China State Construction Engineering Corporation. Součástí výstavby je i dopravní infrastruktura (dálnice, rychlostní železnice, příměstské vlaky³³) spojující NAC s dalšími městy (Badr, Mostakbal, Nová Káhira) a bytová výstavba přiléhající k vládním čtvrtím.

Chytré fungování NAC bude založeno na 5G síti, datových centrech a cloud computing. Provoz datového centra NAC a cloudové služby pro město zajišťuje firma Orange Egypt. Ta uzavřela dohodu o spolupráci s čínskou Huawei. Firmy, které budou sídlit ve městě, mohou využívat vládní datové centrum. Mezi ICT firmy, které deklarovaly zájem o poskytování služeb v novém hlavní městě, patří např. Vodafone (v NAC již testuje 5G síť), Teleperformance, Majorel, Xceed či RAYA CX. V této souvislosti Egypt láká firmy i do průmyslových parků, ať už v blízkosti NAC nebo v jiných nových městech, aby do nových parků přenesly výrobu elektronických zařízení. Zvláštní vládní finanční i nefinanční podporu mohou získat firmy produkující chytré telefony, tablety, GPS, LED svítidla a obrazovky, chytré měřáky a další IoT, solární zařízení a průmyslovou elektroniku.

Jak ukazuje případ NAC, jsou při výstavbě chytrých měst poptávány mj. následující technologie, služby a zařízení: datová centra, cloud computing, umělá inteligence pro zpracování dat z městského provozu a městské infrastruktury (voda, kanalizace, doprava apod.), kybernetická bezpečnost, digitální identita, biometrické sensory, big data, monitorovací

---

³² The Capital Egypt (acud.eg), dále viz (www.facebook.com/ACUDEGY/).

³³ Podrobnosti viz Egyptský kabinet ([idsc.gov.eg/Upload/DocumentLibrary/Attachment_A/5902/10-Egypt's%20New%20Administrative%20Capital%20City%20\(1\).pdf](https://idsc.gov.eg/Upload/DocumentLibrary/Attachment_A/5902/10-Egypt's%20New%20Administrative%20Capital%20City%20(1).pdf)).

systemy, průmyslové kamery, kontrola dodávek pitné vody, chytré osvětlení budov a chytré pouliční osvětlení, průběžné sledování spotřeby elektrické energie a chytrá produkce obnovitelné elektrické energie či chytré měřáky (dále viz Invest in Egypt).

2.5 Vstup na trh

Egypt je v posledním desetiletí zemí obrovských obchodních a investičních příležitostí, byť s mnoha riziky (politická nestabilita, závislost na mezinárodních finančních půjčkách, útoky islamistů). Po ekonomické stránce však bariér vstupu na trh není mnoho. Poslední větší legislativní změny upravující přítomnost zahraničních investorů a obchodníků byly přijaty v roce 2017. Pokud bude prezident Sísí v roce 2024 potvrzen ve svém úřadě (a jen málo napovídá tomu, že se to nestane), bude země pokračovat v nastolené ekonomické a rozvojové trajektorii. V zemi se zlepšila legislativa upravující působení zahraničních firem a zahraniční firmy ve většině případů požívají (minimálně dle litery zákona) stejných podmínek jako místní firmy. Jedinou výjimkou je oblast Sinaje, sporné oblasti mezi Egyptem a Izraelem. Speciálních výhod požívají zahraniční firmy a investoři ve zvláštních ekonomických a investičních zónách.³⁴ Tyto zóny zřizuje vláda, ale mohou vznikat i jako soukromé projekty, které vláda schválí. Vláda připravila pro zahraniční investory systém různých pobídek. Ty se liší v závislosti na tom, do jakého sektoru firmy vstupují. Vláda zřizuje Centra pro pomoc investorům. V současné době jich existuje 12 v největších městech podél Nilu, další centra jsou připravována. Tato centra pomáhají investorům s přístupem k informacím, legislativě, místním technickým normám apod.

Sektor ICT, což je dáno jeho vztahem k průmyslové výrobě a budování chytrých měst, je jedním z nejrychleji rostoucích sektorů. Podle vládních údajů (Invest in Egypt 2021) byl v roce 2020 růst tohoto sektoru 15,8 %. V dalších letech je očekáván růst 9 až 16 %. V souvislosti s výstavbou nových měst roste i výstavba dopravní infrastruktury. Mnoho zahraničních firem již na egyptský trh technologií a zařízení pro chytrá města vstoupilo, desítky dalších se ještě mohou do výstavby a chytrých řešení zapojit. Mezi firmy, které v egyptských národních projektech získaly větší zapojení či

---

³⁴ Jejich právní vymezení a typy zón viz egyptská vláda (www.gafi.gov.eg/English/eServices/Pages/free-zones.aspx)

jeho příslib, patří Huawei (cloud computing, 5G sítě, datová centra), Schneider Electric (implementace umělé inteligence iTWO do výstavby a provozu měst Galala, Fouka Bay a Bloomfields/Mostakbal) či Honeywell (chytrá řešení pro budovy, IoT platforma pro umělou inteligenci).

Specifické pobídky pro zahraniční firmy otevírá vláda v projektech tzv. národního významu. Těmi jsou: Suez Canal Economic Zone³⁵ (součástí je výstavba několika přístavů a chytrých měst), Nové administrativní centrum (zahrnuje i výstavbu letiště, 25 residenčních distriktů, 18 ministerských budov a 10 tisíc km silnic, železnici, několik obchodních center, hotely, elektrárnu a největší mešitu na světě), město Galala a přilehlý turistický komplex (třetí největší projekt, zahrnuje výstavbu hotelů, bytů, vodních přečerpávacích stanic, výrobní prostory, kanalizaci a čističky odpadních vod, lanovku, univerzitu, marinu), New Alamein City Project (byty, elektrický rychlovlak, obchody, vily, několik hotelů), Robiki Leather City Project (výrobní průmyslové prostory pro kožedělné zpracování, chemické závody, čističky odpadních vod, ubytovací kapacity) a 1,5 Million Feddans Project (projekt zajišťující zemědělskou soběstačnost země).

S ohledem na centralizaci plánování a řízení výstavby chytrých měst a chytré dopravy je klíčovým hráčem při vstupu na trh vláda. Jedním z nástrojů egyptské vlády je uzavírání memoranda o porozumění se zahraničními firmami. Např. v roce 2021 v průběhu největšího egyptského dopravním veletrhu TransMEA uzavřel ministr dopravy memorandum s třinácti zahraničními firmami (byl mezi nimi např. Siemens či konsorcium Deutsche Bahn a DP Consulting).³⁶

Mezi EU a Egyptem je od roku 2004 uzavřená Asociační dohoda. Další smlouvy má Egypt uzavřené se státy Evropského sdružení volného obchodu, některými africkými státy a s arabskými státy. Tradičně nejlepší obchodní vztahy mají s Egyptem Německo a Itálie. Vztahy mezi Egyptem a ČR se řídí smluvním rámcem EU. Dílčí bilaterální smlouvy viz webové stránky českého velvyslanectví v Egyptě.³⁷ České firmy jsou v Egyptě přítomny dlouhodobě, podílejí se např. i na stavbě nové jaderné elektrárny. Egypt omezuje dovoz některých výrobků s tím, že se snaží podpořit domácí výrobu. Jedná se zejména o jednoduchá elektronická zařízení či kožedělný

³⁵ Názvy projektů ponechávám v angličtině s označením, které používá egyptská vláda.

³⁶ Egyptská vláda (sis.gov.eg/Story/159942/Transport-minister-attends-signing-of-13-deals-with-int'l-companies?lang=en-us).

³⁷ www.mzv.cz/cairo/cz/vzajemne_vztahy/bilateralni_dohody_cr_s_egyptem/index.html

průmysl. Pro firmy profilující se v Průmyslu 4.0 vláda naopak přijímá řadu pobídek. Aktuálně platná omezení pro české výrobky na egyptském trhu jsou uveřejněna na Businessinfo.cz.³⁸

Tabulka 5: SWOT analýza investičního prostředí Egypta ve vztahu k budování chytrých měst a inteligentní dopravy

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobré investiční klima - most mezi Evropou, Afrikou a Arabským poloostrovem - rostoucí sektor stavebnictví a ICT - silná vládní podpora projektů chytrých měst - stabilní a silná mezinárodní finanční podpora urbánní i dopravní výstavby 		<p>Slabiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoký podíl chudého obyvatelstva - málo rozvinutý průmysl - korupce - nedemokratický režim - vysoký podíl lidí pracujících v neformální ekonomice - regionální sociální i ekonomické disparity a slabiny v infrastruktuře - v řadě sektorů zaostávající odbornost a nedostatek kvalifikovaného personálu
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - závislost na dovozech sofistikovaných výrobků - další výstavba chytrých měst řízená a financovaná státem - demografický růst - rozvojové projekty financované zahraničními agenturami 		<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - sociální a náboženské napětí - růst islamismu - územní, vodní a politické spory s Etiopií - netransparentní soudnictví - rychle se měnící legislativa - slabé vymáhání práva

³⁸ www.businessinfo.cz/navody/egypt-souhrnna-teritorialni-informace/2/#5-zakladni-podminky-propuplatneni-ceskeho-zbozi-na-trhu

3. Obchodní události

Maroko a Egypt nejsou zeměmi, kde by se odehrávaly velké obchodní veletrhy v oblasti chytrých měst a technologií Průmyslu 4.0. Marocké a egyptské úřady a firmy se ale zúčastňují velkých arabských veletrhů. Ty jsou zpravidla pořádány zeměmi Arabského poloostrova.

Global Green Event, dříve Pollutec Maroc	Maroko, Casablanca	globalgreen.ma
Smart City Expo	Maroko, Casablanca	casablancasmartcity.com
Waste Management Expo	Maroko, Tanger	
Egypt Gate Expo	Egypt	Firma ACG-ITF www.facebook.com/EgyptGateExpo/
TransMEA:	Egypt	Smart transportation, logistics and traffic trans-mea.com

Použité zdroje

Casablanca Smart City (2019): *Report 2019. Artificial intelligence at the service for citizens*. www.casablancasmartcity.com.

Deloitte (2014): *Smart cities ... Not just the sum of its parts*. Monitor Deloitte.

Invest in Egypt (2021). *Egypt: Land of Opportunities*.

Lall, Somik, Ayah Mahgoub, Augustin Maria, Anastasia Touati, and Jose Luis Acero (2019). *Leveraging Urbanization to Promote a New Growth Model While Reducing Territorial Disparities in Morocco: Urban and Regional Development Policy Note*. International Development in Focus. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-1433-4

Lall, Somik Vinay, J. Vernon Henderson, and Anthony J. Venables (2017): *Africa's Cities: Opening Doors to the World*. World Bank, Washington, DC. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0

OECD/UN ECA/AfDB (2022): *Africa's Urbanisation Dynamics 2022: The Economic Power of Africa's Cities*, West African Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3834ed5b-en>.

OECD (2020): *OECD Investment Policy Reviews: Egypt 2020*, OECD Investment Policy Reviews, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9f9c589a-en>.

Světová banka (2020): IBRD program paper for a proposed loan .... To the ... Morocco for an urban transport program-for-results. World Bank, Report No. PAD4098.

Světová banka (2021): *IBRD program document for a proposed loan .... To the ... Morocco for the second financial and digital inclusion development policy financing*. World Bank, Report No. AIS0222653.

Zoubir, Y.H. (2020): *Expanding Sino-Maghreb Relations. Morocco and Tunisia*. Chatham House Research Paper. www.chathamhouse.org/2020/02/expanding-sino-maghreb-relations/3-morocco-and-china-pragmatic-relationship

Použitý denní tisk a zprávy jsou odkazovány přímo v textu pod čarou.